№ 66 მარტი 27, სამშაბათი 1890 მარტი 27, სამშაბათი № 66

თოვე	მან.	კ.	თოვე	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	9	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და კერძო განცხადებათა დასაბეჭდად უნდა მიემართოთ: თბილისს რედაქციაში, ავლაბარს ქუჩაზე, თ. ვარანცოვის ძველის მოედანზე, თავ. გრუზინსკის სახლში. წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიის სათავე-ადგილი ანსაურ ბანკის სახლში ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1890 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1890

ივერია

გამოვა 1890 წელსაც იმავე პროგრამით, როგორც აქამდე.

ვისაც ჯსურს დაიკვეთოს გაზეთი ამ 1890 წლისათვის, მიმართოს:

ტფილისში: ა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ეარანცოვის ძველს პირდაპირ, თ. გრუზინსკისეულს სახლში, № 21; ბ) „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიას, სახლის ქუჩაზედ, თავად-აზნაურთა საადგილ-მამულო ბანკის ქარვასლის გალერეაში.

ტფილისს გარეშე მცხოვრებთა უნდა დაბარება გაზეთი შემდეგის სახელთა:

Въ Тифлисъ. Въ редакцію газеты „ИВЕРІЯ“.

რედაქცია ამასთანავე აცნობებს, რომ იგი გაზეთის გაზეთის გაზეთის გამოსახსენებელ მგზავნელ იქნება მარტო იმ სულის მოსწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაკვეთისათვის შესაბამ ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიაში წარმოადგენს, ანუ გამოგზავნის. გაზეთს ფასი დაბეჭდილია გაზეთს სათაურშივე, ხალხ სრული პრომანი გაზეთის დაკვეთისა გამოცხადებულია უკანასკნელს გვერდზედ.

სურათებიანი

„ვეფხის-ტყაოსანი“

ძველსასს ყდაში,

გამოცემული

გ. დ. ქართველიშვილის მიერ

ისყიდება „წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ წიგნთ საწყობში.

წიგნი 27 ზიჩისაგან დახატული სურათია, მრავალი განგებ ამ წიგნისათვის შეკეთილი ჩუქურთმის მხატვრობა და სათაური ასოები, ამოჭრილა პეტერბურგში.

წიგნი დიდის ფორმატისაა და ღირს ტფილისში 15 მანათი.

ვისაც სურს ტფილისს გარეთ დაიბაროს, ფოსტისა და გასაგზავნი ხარჯი უფლა წარმოადგინოს კიდე ერთი მანათი.

წიგნი იყიდება ტფილისში „წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში, ცენტრალურ წიგნის მაღაზიაში და ხიდდეკელის წიგნის მაღაზიაში, ქუთაისში—ძმ. ჭილაძეებისა და ძმ. წერეთლების წიგნის მაღაზიებში.

დაბარება შეიძლება ამ აღრესით.

Въ Тифлисъ. Канцелярія Общества грамотности Дворцовая ул., Караванъ Сарай Земельн. Банка. № 102

ახალი ამბავი

*** ეკატერინოდარიდამ მოგვიყვანდ. ბაკრად ს სახელობაზე დაარსებულის ფონდის სასარგებლოდ ერთი თუმანი. იყო 512 მ. შესდგა სულ 522 მან.

*** ბათუმიდამ მოგვიყვანდა იმავე ფონდის სასარგებლოდ 20 მან. ამიანად შესდგა სულ 542 მან.

*** ჩვენის გაზეთის რედაქციამ მიღო ახალციხის სამოქალაქო სკოლის მასწავლებლის ბ. ნაცვლიშვილისაგან ოთხი თუმანი, შემოსული წინამძღვარიანთ-სკოლის სასარგებლოდ იმ წარმოდგენიდამ, რომელიც ყოფილა გამართული 11 თებერვალს ამა 1890 წელსა ქ. ახალციხის კლუბში. იქვე ყოფილა წაკითხული, დეკემბერს წარსულის 1889 წლისას, გამართული ამავე სკოლის სასარგებლოდ წარმოადგენა, შემოსულა სამ თუმან ნახევარი, რომელიც გადაუცია მაზრის უფროსისა ტიზენგაუზენისათვის.

*** ჩვენ შევიტყეთ, რომ ბ-ნ ალნიაშვილის ქართული ხორო ამ მომავალ აღდგომის დღესასწაულებში გაემგზავრება კახეთს, სადაც ერთს კონცერტს გაჰმართავს ქ. ხიდნაღში ოთხს აპრილს და ერთსაც ქ. თელავში ექვს აპრილს. თუმცა ამ ხოროს მოელილი აქვს ქართლ-იმერეთის მხარე გორ-ბათუმ-ქუთაისი, მაგრამ ჯერ აქამდე კახეთში არა ყოფილა, და ამიტომ ფრიად სასიამოვნოა ხოროს გამგზავრება კახეთისაკენ. ამასთანავე შევიტყეთ, რომ ბ-ნ ალნიაშვილს თან მიჰყავს ბ-ნი სარაჯიშვილიც, რომელიც აპირებს სიმღერების ნოტებზე დაწყობას. კარგი იქნებოდა, რომ ქართველებმა დახმარება აღმოუჩინონ კეთილს განზრახვას ბ-ნ სარაჯიშვილისას და საუკეთესო მომღერლები მიაშველონ სიმღერების ნოტებზედ გადასალებად.

*** უმთავრესმა სამხედრო სასამართლომ კვლავ განიხილა საკასაციო საჩივარი ბოდ-პოლკოვნიკის თ. თუმანიშვილისა და ექიმის გრეშნინოვისა, რომელთაც კიევასიის სამხედრო ოლქის სასამართლომ ციმბირში გაგზავნა გადაეწყვეტა, და დაადგინა, რომ ეს განაჩენი გაუქმებულ იქნეს და იმავე სასამართლოს სხვა წევრთ გადაეცეს ეს საქმე ხელ-ახლად განსახილველადაო.

*** დეპეშით გვწერენ ახალციხიდგან, რომ 24 მარტს, 12 საათზედ, აღმშენებელმა კომიტეტმა ქალაქის ადმინისტრაციის წარმომადგენელთა თანადასწრებით საძირკველი ჩაეყარა ორის შენობისა. ერთი შენობა სამეურნეო და მეორე—სახელოსნო გაყოფილებისათვის არის. ეს ორივე განყოფილება აქაურ საქალაქო სასწავლებელთან უნდა დაარსდეს. ორივე სახლი საქველ-მოქმედოდ შეკერილ ფულითა შენდება.

*** კვირას, 25 მარტს, ალექსანდრეს საოსტატო ინსტიტუტში გამართული იყო სამფიცო-სალიტერატურო დილა და სულ 15-მდე ნომერი შეასრულეს ამ სასწავლებლის მოსწავლეებმა კითხვა-გალობისა, მღერისა და მუსიკისა. სხვათა რუსულ საგალობელთა შორის მოსწავლეთა ხოროს ქართულად მწყობრად იგალობა საერო სიმღერა „მიყვარს ფაცხა მე მეკვრელი“. მომღერალთა შორის უყურადღებას იქცევდა ალნიაშვილი, რომელმაც ერთხელ ზარუანთან ერთად შეასრულა დარგომიჟსკის დუეტი „Минувшихъ дней очарованье“, მეორედ რომანსი იგალობა „Такъ жизнь молодая проходитъ безслѣдно“ და მესამედ დარგომიჟსკისეული ტრიოში მიიღო მონაწილეობა მოსწ. პანკრატოვთანა და ფუნაეევთან ერთად: „Ночевала тучка золотая“. ამას გარდა მკაფიოდ წაიკითხა მოსწავლე ჯაფარიძემ ერთი ადგილი თ. ი. ბოგეანოვის „ვანდეგილიდგან“ რუსულს ენაზედ, ი. ტორგენევსკის ნათარგმნი და ალბორაშვილმა-კი ჩაიკოვსკის კანტატის „Andante“-ში მიიღო მონაწილეობა. დასასრულ ხოროთ საერო ჰიმნი იგალობა და ხალხიც დაიშალა. ამ სამუსიკო-სალიტერატურო დილას, მოსწავლეთა მშობლებს გარდა, ბევრი ჩვენის ქალაქის წარჩინებული და ხარისხოვანი კაცი დესწრო.

*** ინდუსტანში ხარობს ერთ ნაირი მცენარე ჯუტი, რომელსაც კანაფისა და სელის მაგიერ ხმარობენ. ჯუტისაგან აკეთებენ იაფ ფასიან ტომრებს. ეს ჯუტი თურმე ძალიან კარგად ახარებს ჩვენს ქვეყანაშიაც. ჯუტს უყვარს ნამიანი, წყლიანი ადგილი და უხვადაც მოდის. დღიურზედ ითესება 17—18 გირვანქამდე თესლი. გამოსავალი აქვს 50 ფუთამდე და ერთი ტონი ჯუტი ევროპის ბაზრებზე იყიდება 10—18 გირვანქა სტერლინგად. ჯუტი ითესება მაისში და შემოდის ივლის აგვისტოში.

*** სოფ. კაკი (სანგილო) წარსულ კვირას გვეწვია მამა ლეონიდი აქაურ სკოლების დასათვალიერებლად. 18 მარტს წარავს შემდეგ ლეონიდმა აქ გამართა საქალაქო სამრეველო სკოლა. პირველსავე დღეს 24 ქალი მოგროდდა. სკოლა მოათვესეს საეკლესიო სახლში. მასწავლებლად დანიშნულ იქმნა ნინა ფუთიაშვილის ქალი, წინანდელ ჩვენის ბლაღოჩინის ასული. ამ ქალ გვაქვს, ეს სკოლა გონიერად მომართული იქნება და ქალებ შორისაც გაავრცელებს წერა-კითხვას. ჩვენში წერა-კითხვის მცოდნე ქალთა რიცხვი სულ მცირე იყო. ამ 18—20 წლის წინადაც გავმართეთ სკოლა, მაგრამ მალე გაუქმდა. ღმერთმა ნუ ქნას, რომ ახალ სკოლასაც ის დღე დაადგეს.

*** **დ. ბეგლიარ-სენაკი:** ჩვენს დაბას ტყეოლად არ ეწოდება „ტყეი“. სიმდიდრით ამ დაბას არა უჭირს-რა, წელიწადში ხუთჯერ მაინც იმართება იარმუკობა, განსაკუთრებით ფერის-ცვალების იარმუკობა მთელს აგვისტოს თთვეს გასტანს ხოლმე და დიდ-ძალ სოფლისა და ქალაქის ნაწარმოების აღებ-მიცემაზეა. სულ ცოტა რომ ეხოქვთო, ორი ათასი ეიგონი სიმინდი, ხურმა და დაფნის ფურცელი მაინც განაღდდება. მით უფრო საკვირველია, რომ ჩვენს ქალაქის დეპუტატები არასა სცდილობენ და იმდენი ფულიც ვერ შეუკრეფიათ, რომ ქუჩების მოსუფთავება-მოსწორებასა და ხიდების გაკეთებას ეყოს. მთელი ჩვენი დაბა ერთს უშველებელს ძელის - ძელ ტალახის ცოსა წარმოადგენს და ვინ იმ მკვიდრის ბრალი, რომელიც-კი ქუჩებში მოიწადინებს გასეირნებას: გასაკეთებელია სანი ხიდი და სამამადე საქანი გზა. ამ წყლულს, ჩვენს აზრით, სულ ასი მანეთი ემალეშვება და გვიკვირს, რით ვერ მოახერხეს ამ სამკისთვის თვე დადება და სისრულეში მოყვანა.

*** ჩვენ მოგვივიდა ბათუმიდგან ოცი მანეთი ბაქრაძს სახელობაზედ დარსებულ

ფელეტონი

ხიდის ჩატეხილი

მოთხრობა

XVIII*)

გუშ მარტისაგან არეული თოვლი დიდ გორასავით აჰფარებოდა იმ სარკეს, რომელსაც ღათო ჩაუქრებული მისჯდომოდა და თვალ წინ გადაშლილს „ვეფხის-ტყაოსანს“ უაზროდ ატრიალებდა. ეს ის ღათო აღარ იყო, რომელიც ნიკოს წასელის დღეს პეპელასავით მხიარული, ბედნიერი დაჰფრინავდა: ლოყები ჩავარდნოდა, თვალები ჩაშავებოდა, ელფერი დაჭკარგოდა, ისე რომ კაცი ეფლარც-კი იცნობდა; ოდნავ აწეული ზედა-ტუჩი, რომელიც მის სახეს წინად სინაზეს და უმანკოებას აძლეედა, ეხლა ღათოს გამოუთქმელს ტანჯვას უფრო ამტკიცებდა. ის შავი კუპრი, რომელიც მის თვალებში სდუღდა, თითქო ეს-ეს არის გადმოიღერებო, ეხლა გაცივებულიყო და ერთს წინწკალსაც აღარ ისროდა.

რამ დაადნო ეს ნაზი არსება, რომლის წმინდა გული თვით სიზმარსაკი არ უნდა აეღელვებინა? განა რა ჰქონდა საერთო ჩვეულებრივ ადამიანებთან!! იმისი სიყვარული, იმისი ალერსი, იმისი კოკნა განა შეჰფერიდა სხვის ვისმე, თუ არა იმისთანავე წმინდა არსებას, როგორიც მტრედია, პეპელაა, ის პეპელა, რომელსაც მოხვდება თუ არა მზის პირველი სხივი, აკანკალდება, ნელ-ნელა ცოცხლდება, ფრთებს ისპამს და სიყვარულით აღმაფრენილი მთელს დღეს მსიარულად სხივებში დასტრიალეს, ბანაობს და, რა იგემებს სიყვარულის სიტკბოებას, ერთს დღეს დაბადებული, იმავე დღესვე კვდება!..

არა, ღათოს სულ სიყვარული ნიკოს არ უნდა მიჰყარებოდა. მაგრამ ღათომ განა ნიკო შეიყვარა? განა იცნობდა-კი ნიკოს? ნიკოს გუნება ღათოს თვეს დაფარული იყო და მხოლოდ ოდნავ იცნობდა ნიკოს. შეიყვარა მთელის გულით. მთელის თავის არსებით და მერე რა სიყვარულით?! მონურის სიყვარულით. თავის თავი დავიწყა. ეს სიყვარული აცოცხლებდა ღათოს ისე როგორც ჰაერი აცოცხლებს ადამიანს.

როგორც კაცი, რომელიც წყალში ირჩობა და ყოველს ნაფუტს ხელს აყლებს, ხაზს ეკიდება, ეგებ ამით თავს ეშველოს, უკანასკნელ სულის თქმა მდე იბრძვის და არა ჰგონია, რომ სიცოცხლეს გაეყარებოდა, ისე ღათოს არ უნდოდა დაეჯერებინა, რომ ნიკოს არ უყვარდა. გულში აღძრულს ეკვს, ამ ღათოს სულის აღმშფოთებელს, იქის მკლელს, ეომებოდა, ებრძოდა და მერე რითი? იმ ორიოდე ტაბილ სიტყვების მოგონებით, რომელიც ნიკოს ეთქვა ოდესმე მისთვის. ღათო იბრძოდა, რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, ომობდა, ჰბორკავდა და შფოთავდა იმისი გული და გონება, მაგრამ ეტეკ-კი ვერ მოიშორა თავიდგან.

და აი ამ ომით მისუსტებული, ღონე-მიხდილი კიდე მაინც არ იშლიდა ბრძოლას.

აი მოიგონა ყველა ის სიტყვა, რომელიც ცხადად ამტკიცებდა, რომ ნიკომ დამიყვარა, რომ ნიკოს თავის დღეში არა ეყვარებიყარო.

აგერ ჰგონია, რომ მე უბედურს უკანასკნელი იმედიც გამიქრაო. ამ ფიქრების მორეულში წასულმა ღათომ შუბლზე ხელი გადისვა, თითქო უნდა მოიშოროს თავიდგან შემაწუხებელი ტეირთი, და აიკანზე გავიდა. შორს გზაზე ეიღაც ცხენოსანსა ჰმიდავს. ეს ნიკოს გზა არ არის, მაგრამ ღათოსთვის ეს სულ ერთია: იმის გული უკანკალებს, თვალებზე ცრემლი მოსდის. კარგად აცქერდება: ჩიბა აცვია, ბუხრის ქუდი ჰხურავს, უკან ხურჯინი ჰკიდია. მაშ ნიკო არ უნდა იყოს! მაგრამ ვინ იცის?!. ღათო სახლში შეეარდა. ბალიშზე პირქვე დაეხეთქა. სტირის. ნიკო!.. ნიკო!.. ამბობს ღათო და ბალიშს ნაპირებით ყურებს იტიმლ. არ უნდა გიოგონოს ის ხმა, რომელიც თითქო გულ-გასახეთქად დასძახის: არა, ნიკო არ არის!.. ნიკო არ არის!..

*) იხ. „ივერია“ № 45, 46, 48, 49, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 59, 61, 62, 63 და 64.

ფოთლის სასარგებლოდ. ეს ოცი მანეთი გადარჩენია საერთო შეგროვლის ფულს, დანარჩენიკი გვირგვინის, ბანაშვილის და დეკანოზიშვილისთვის დასარჯული. აქვე მოგვყავს შემომწირველთა საერთო სია: ალექსი ხინთარის ძე სპასშვილი 2 მ., ოთანა ლილუა 1 მ., ალექსი გუგუშვილი 1 მ., ბესარიონ გორჩილაგა 1 მ., ივანე გუგუშვილი 1 მ., პავლე ხოშტარია 1 მ., ალექსი ჰაჩვილი 1 მ., გრიგოლ ლილუა 1 მ., ფარნა კუბალეიშვილი 1 მ., ლევან ჯანიძე 1 მ., ლევან გახელიძე 1 მ., ივანე კაკაბაძე 1 მ., გიორგიმე სანაძე 1 მ., ივანე კანიანი 1 მ., გრიგოლ ივანეს ძე ჩხეიძე 1 მ., სარდიონ ივანეს ძე ქუთათელაძე 1 მ., მოსე სვანელის ძე ბარალაია 1 მ., ალექსანდრე ალიმელიძე 1 მ., პეტრე მელიქეს ძე გეგეჭკორი 1 მ., გრიგოლ ლენინის ძე ფალავა 1 მ., კალისტრატე თოფურიძე 1 მ., ფარნა დეკანოზი 1 მ., გრიგოლ ჩხეტარიშვილი 1 მ., ნესტორ ანდღაფარიძე 1 მ., ემელიან ეფიმეს ძე მეგრელიძე 2 მ., გულიკო ქარაველი 1 მ., სოლომონ ბაღუაშელი 1 მ., გულაბაკი კიკაბიშვილი 1 მ., ივანე მესხი 1 მ., სვიმონ ყიფიანი 1 მ., თ. ალექსანდრე ერისთავი 1 მ., მელიტონ ლორაქიფანიძე 1 მ., ლევონტი ქ ქოძა 1 მ., ე. დრეგანი 1., პავლე ჭოფანი 1 მ., ბ. სიხმაიშვილი 1 მ., ტარიელ ფარულავა 1 მ., ალექსანდრე ლილუა 2 მ., გრიშა ვოლსკი 1 მ. 35 კ., პეტრე ლენინ 1 მ.

*** გაზ. „Нов. Обоз.“-ის სტატეიით, თითეარ-მართებელის კანცელარიას უკვე განკარგულება მოუხდენია, რომ გაზეთში დაჰბეჭდეთ განცხადება და გამოიწვიეთ ყველა ის, ვისაც გაზ. „Кавказъ“-ი უნდა აიღოს იჯარით 1891 წ. 1 იანვრიდანაო.

*** მარტის 24, პოლიციის მეშვიდე ნაწილში, ღამის ათს საათზე, პოლიციის უფროსმის ახლოს ტფილისის მცხოვრებელი ქვრივის მარია მურადოვის სახლში ცეცხლი გაჩნდა და დიენო სამზარეულო, ხის კიბე და ერთი ნაწილიც სარდულის. სახლი დაზღვეული და აგრეთვე დაგირავებული წინად უფროს პრეკაზში 7,000 მანეთად. ზარალის რაოდენობა ჯერ არ იციან. არც ის იციან, თუ ცეცხლი როგორ გაჩნდა. გამოძიება სწარმოებს. ცეცხლი ჩაქრო ცეცხლის მქრობელმა „ამბანდამ“.

*** მარტის 25, პოლიციის მესამე ნაწილში, სიონის ტაძრის ალაყაფის კარებთან იპოვნეს ახლად დაბადებული მოგდებული ბავშვი. ბავშვი სამეგრელო ინსტიტუტში გაგზავნეს.

*** მარტის 24, პოლიციის მეოთხე ნაწილში, ველიანშოვის ქუჩაზე, ღამით, ვაჭარის იერონიმოვის ფეშვილის საწყობიდან ფულის ყუთიდან მოიპარეს 277 მან. და აგრეთვე ვაჭრობის უფლებისა და სხვა დასაბეჭდი დოკუმენტები. ქერდი ეზოდან შეპარულ ასეთმა მღელვარებამ, ასეთმა გამუდმებულმა შფოთვამ გასტანჯა, გაავადა ღათო.

ღათომ წიგნი დასწერა, უნდოდა გაეგზავნა ნიკოსათვის, მაგრამ იმისი წიგნი ფოსტაში არ მიიღეს და უკანვე მოუვიდა, უთუოდ იმიტომ, რომ ზედ-წარწერა არა ჰქონდა.

— ეს უკანასკნელი იმედიც გამოცრუდა, სთქვა იმან ხმის კანკალით: ოჰ, ღმერთო ჩემო, ეს რა დაუშავე, რომ ასე უკუღმართად დატრიალდა ჩემი ბედი. არა... არა!.. მე სიკვდილს ვერ გავექცევი... ის მომთხოვს მარტო ამ ტანჯვას!.. ნიკო, ნიკო! სადა ხარ, რომ ჩემს ტანჯვას ვერა ხედავ? შემიბრალებდი, ეიცი, კეთილი გული გაქვს, არ გამიმეტებდი ასე. ტირილი მინდა და ცრემლი არ მოდის! ჩემო ნიკო, ეხლა, ხომ მტირალას ვეღარ დამიხვეს!.. კითხეაც ეიწყალე, წერაცა, მაგრამ შენ მაინც ხმა ვერ მოგაწვდინეს; რაც შენ გიყვარს, სულ დავიეზვარე; რაც შენ გძულს სულ დავიეწყე, მაგრამ მაინც შენ შორს გავ.რბი.

— ეს რა ფიქრი მომდის?!. როგორ შეიძლება!.. ბედნიერი ვარო?.. მაშ რატომ არ მოდიხარ, ჩემო ნიკო?!. ავადა ხარ?.. გული გიწუხს? ეგებ ჩემი ნახვაც გინდა?! ჰო, ჩემო ნიკო, მე ვიცოცხებ, ღმერთს შეეეედრი შენს სიცოცხლეს!..

ღათომ მოიხსნა გულიდგან პატარა ჯვარი, ორიეე ხელები სასოებით მაღლა აღაპყრო, მუხლი მოიღრიცა და უეიტყეოდ, მდუმარედ დიდხანს მხურვალედ ლოცულობდა. მერე დაღალული წამოდგა, ზედ ემთხეია და ნელის ნაბიჯით გაეიდა მოხუცთან.

— ცეცხლის მეუჯიქ, დედა, რად ახეელებ, მიმართთ მაშინე? მოხუცმა.

— ცეცხლი მომარჩენს განა!? უპასუხა ღათომ: სოსე სულ მეხუმრებოდა, ჭლეიანი ხართ და... ეჰ, პაპა, რა მახაროდა, რა იმედი მქონდა!.. ეფიქრობდი, ჩემს წერილს წაიკითხავს და მეორე დღეს აქ იქნებაა-მეთქი... და აი, ისევ უკან მომეეიდა. პაპა! ღმერთმანი, ეხლა უფრო დარწმუნებული ვარ, რომ ეს წერილი მომგერილი ნიკოს; ჯერ ჩემს ნაწერს რომ წაიკითხავდა, რა რიგად გაეხარდებოდა.

ღათომ წერილი წაუკითხა პაპას და რომ გააოთეა, მოხუცს გული ამოუჯდა და ცრემლები წამოსცეიდა.

— შენ სტირი, პაპა?! მე რომ არ მეტირეა!? გული კი მიწუხს; მაგრამ თითქო ეს ტანჯვა მწყურია...

— ეინ არის ის ულმერთო, ეინც შენ იმას გიმალავს! უთხრა ტირილით მოხუცმა.

— მიმალავს!?. შენ რა იცი მერე? მე წეღან ეგ გადავიფიქრე, მაგრამ... ნიკო ეკრე სიყვარულით რად გამშორდა?!. არა, ავად არის, პაპა...

ღათო გაშტერებული სარკეზე მიუახლოდა და სიერცეში ცქერა დაიწყო. რამდენიმე წამი ორიეენი ჩუმად იყვნენ. ბოლოს ღათომ ნელა მოიბრუნა თავი, მოხუცს პატარა დაეცქერდა და წყნარად, სულ ნელა ჰკითხა:

— პაპა, შენ სიცოცხლე კიდეე გინდა?

— ცოტა კიდე, შეილო. სოსე ენახო და მერე მოეკვდე.

— ბედნიერი ყოფილხარ, პაპა. მე სულ მინდა ეიცოცხლო. სიკვდილი მაშინებს...

მოხუცმა თავის ჩეულებრიეი „ეიცოცხლე, დედაც“ არ უთხრა, სიმწარით თავი მიიბრუნა, თითქო არ უნდოდა ღათოს დაენახა იმისი სახე.

— ჩემი ტოლი გოგოები გარედ ლხინობენ, მუზიკას უკრაეენ, თამაშობენ.. სთქეა ამოოხერით ღათომ. მოხუცმა ურჩია ისიც წასულიყო, გართობილიყო. ღათომ მიუგო:

— მე ისინი მერიდებიან, პაპა, იმ დღეს მინდოდა იმათთან მისელა და რომ დამინახეს, დამეშალნენ, ყველას შეეძულელი. შენლა გიყვარეარ მარტო, პაპა, ხელი მომხეიე, და მაკოცე, მამეცა...

მოხუცს თითქო ენა წაერთოა. ეშინოდა, რომ იმისს ალერსს უარესად არ დაეწეა ღათოსთეის გული, და ხმის ამოღებას ვერა ჰბედავდა.

წეალ, აიენდგან მაინც დაეუწყეს ცქერას იმათს ლხინს, სთქეა ბოლოს ღათომ და გაეიდა.

მოხუცმა საცოდავად ამოოხრა, თითქო გულიც თან ამოაყოლეო.

ბალიგო ყიფიანი

(შემდეგი იქნება)

ლაბა ლ სოფელი

(მოწერილი ამბავი)

ფოთი, 20 მარტი. ორი კეირა მეტია, რაც ფოთში გაზაფხულის თბილი დღეები დაიჭირა. ამ მშეენიერ მოწმენდილ დღეებს ხან-გამოშეებით გეზღენდა აღმოსაელეთის თბილი ქარი, რომელიც აქ ლონიერი იცის, მაგრამ მადლობა ღმერთს, ამ ქარი აგან ფოთელებს წელს ჯერ არა გენებია-რა. ბუნება პატარა ღეიით ირთეება ბრწყინვალე აღდგომის მისაგებებლად. ფოთის სბბოლმა გამოიღეიძა და წეიმებში ფეზით გაეელ, გაოხრებულ ქუჩების მოკეჭვას მიჰყო ხელი, ალბად მაისის სტუმრებისთვის ემზადება. ღმერთმა უშეელოთ, თორემ ეს უმისოდაც მიძღნებული ქალაქი ამ ორის დღის გამამხიარულებელ სტუმრებსაც დაჰკარგაეს, თუ ამ მდგომარეობაში იქნება ქალაქის ქუჩები, როგორშიც დღემდეა.

ისე დაკარიელდეს ხალხისაგან ჩეენის სამშობლოს მტრის ქეყანა, როგორც ამ ქამად ფოთი დაკარიელებულია და მიანგებული. მაგრამ ერთთავად ეს ხალხის სიმკირე ფოთელებს სასარგებლოდ მოგეაჩნია, რადგანაც ეინიცობაა მოსალოდნელი ჰოლერა გაჩნდა მახლობელ ქეყენებში, არ გეეშინიან, ეინმემ ის ფოთში შემოიტანოს, რადგან ამ ქამად ფოთის გზაზე ძალიან ნაკლები მისელა მოსელაა ხალხისა, და ამას თუ დაუმატებთ ახალ გამოკელეულს თეინებას დასაელეთის ქარისას, რომელშიაც ოზონი რეულა და ეს ჰაერის ნაწილი თურმე ხოლერას უშლის გავრცელებას, მაშინ ხომ აბა რიღასი უნდა გეეშინოდეს. ეკი ბათუმის ბრალი, სადაც ღღეში ათასის რჯულის ხალხი შედის და გამოდის და ამას გარდა თითო ოთახში ოთხი, ხუთი სული მუშა სცხოვრობს და ათას გეარ სნეულებას აჩენს უწმინდურობით! კიდეე კარგი, რომ ფოთი ბათუმბას არა სწე

კლუბში ცეკვის დროს... და სხვა-დასხვანიო. მთელი ქალაქი ამ საქმის გამო ორ მოსახლეკ დასად დადგებ.ა. ერთს ეკუთვნიან უცხოელნი და მეორეს ქართველნი და გონიერნი რუსნი. რა ჯორები დადის დღესაც ამ დასობანის გამო, ენა ვერ მოსთვლის.

ეკატერინოსთვის აქეთ აქაურ ოთხ კლასიან სასწავლებელში თვალსაჩინო ცვლილებანი მოხდა: მუსიკა შემოიღეს და მოსწავლენი ლაპარაკიც უკრავენ; ფრანგულ ენის სწავლების მაგიერად, სახელოსნო განყოფილება დააარსეს სასწავლებელში; ქართულ ენის მაგიერად მეგრული ენა იქმნა შემოღებული და შემოღებულ იქმნა აგრეთვე სამედრო გიმნასტიკა, რომელსაც უნტერ-ოფიცერი ასწავლის ყოველ დღეს. ქართულ ენის მოსპობამ ჩვენს სასწავლებელში ძალიან და გვალონა, რადგანაც ქართულ ენის უსწავლელობა ჩვენ შვილებს არ აროგია. რა ექნათ, ძლიეს სკოლის გადასახადს, სწავლის ფულს ვინდით და ოჯახში როგორღა დაეკეროთ ქართულ ენის მასწავლებელი. გამოეყენოთ იქიდგან შვილები და სად წავიყვანოთ?!

18 მარტს აქაურ საქალაქო სასწავლებელში გამართული იყო საილიტერატურო და სამუსიკო საღამო. საღამომ ჩინებულად ჩაიარა. ყმაწვილები კითხულობდნენ და ზეიმობდნენ რუსულად. ხალხი ძალიან ცოტა დაესწრო. საზოგადოება ამ ერთს წელიწადში თითქო უწყრება ამ სასწავლებელს, ენა წლებში-კი ინსპეტიოს არადერს ჰზოგავდა. ამ საღამოზე, როგორც ამას წინად გამართულ საღამოზედაც, ხელის-მოწერა იყო გამართული იმ აზრით, რომ სამუსიკო საკარები შეეძინოთო. ეს საკარები უკვე გამოწერილია და მიეტანებულიც სრულად სასწავლებლის ზედამხედველის ბ-ნ ბ—ვის მიერ 1010 მანეთისა, ხოლო ჯერ არ არის გამოსყიდული.

თარალ

ანგარიში

გუნისა და გუნის გამსაგზავნელ-შემნახველის ამხანაგობისა.

გუნ-გუნის ამხანაგობის წელს ᲭᲘᲜᲚᲘᲡ ორი სასოგადო კრება, 28 ივნისს და 18 თებერვალს. პირველს, „ᲬᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕ კრებს“, დესწრო ორმოდ დ-თერმეტი ამხანაგი (ამხანაგობის შეადგენს 189 წევრი). ამ კრებამ 1) მოისმინა და დამტკიცა წლიური ანგარიში ამხანაგობისა; 2) მობარებული ფულნეულ განაწესა სარგებლის მიცემა უკანდრეულ 7%, გადან ერთ წლისაზედ 9%, ორ წლისაზედ 10%; 3) მაინდო გამეგობას ამხანაგობისას ისესხოს ამხანაგობის სასელზედ ამ წლის განმავლობაში ორ უმეტესს 4000 მან. 4) აღირჩია რჩეული წევრად გუნის სოფლის მასწავლებელი მ. მაკარაძე და დასტოკა (მესამე სამის წლით) გამეგობის წევრად ნ. ი. წერეთელი, წელს წასულებით გამოსული გამეგობის წევრობიდგან; 5) დაუნიშნა გამეგობას სამი წევრს კერძოში თითო დღის მეშუბაობისთვის სამიეკეს სამი მანეთი წან�დეს ორი მანეთის მაგიერად (წელიწადში სამისკენ 150 მანეთამდის).

ᲐᲠ თითონ ანგარიშიც ამხანაგობისა:

პირველს ივნისს 1889 წლისას ამ ᲭᲘᲜᲚᲘᲡ

წილის ფული. . . .	3.854—59
მობარებული ფული . .	3.278—44
სათადარიგო თანხა . .	160—64
გადასვლითი (გამორიცხულ ამხანაგთა მასალის ფული).	211—64
მოგება წინა წლისა . .	512—13
სულ	8.017—44
ამ ფულიდგან სესხად ამხანაგებზედ იყო გაცემული	7.121—70
ნაგდ ფულად კასაში იყო	735—74
ქონებად	160 „
სულ	8.017—44

1889 წლის განმავლობაში ამხანაგობას შემოუვიდა:

წილის ფული . . .	817—53
სარგებელი გასესხებულ დროს აღებული	1.033—58
ჯარიმა	18—94
დაბრუნებული ნასესხი .	14 838—96
მობარებული ფული . .	592—54
სათადარიგო თანხა . .	51—„
სხვა-და სხვა შემოსავალი	19—38
გადასვლითი	205—74
სულ . .	17,577—68

გასავალი ამხანაგობისა 1889 წლის განმავლობაში:

წილის ფული . . .	209—60
მოგება წილისა (წინა წლისა)	254—18
გასესხებული . . .	15,719—„
სარგებელი გადმდის გადახდილის სესხისა .	15—57
მობარებული ფული . .	1,019—69
სამმართველო ხარჯი .	116—43
სხვა და-სხვა ხარჯი .	6—24
აღებ-მიცემობითი (მოგებიდგან წილის ფულზედ და სათადარიგო თანხაზედ მიმატებული) . . .	235—70
გადასვლითი	305—27
სულ . .	18.208—26

ამ 1890 წლის დამდეგს ამხანაგობას აქვს:

წილის ფული (იყო 3,854—59, მოემატა 817—53, მოაკლდა 209—60)	4.462—52
მობარებული ფული 3278—44 გ.+592—54 გ.—1019—69) . . .	2.851—29
სათადარიგო თანხა (160—64 გ.+51 მ.) . .	211—64
გადასვლითი (211—64 გ + 205—74 გ.—305-27)	112—11
მოგება 1889 წლისა .	628—33
სულ . .	8.265—89

ამ ფულიდგან გასესხებულია 7121—70 გ.+15.718 მ.—14.838—96 გ.) . . . . . 8.000—74

ნაგდ ფულად არის . .	105—15
ქონებად	160—„
სულ . .	8,265—89

მეორე „ᲐᲠᲐ ᲬᲔᲣᲚᲔᲑᲠᲘᲕ“ კრებაზედ, 18 თებერვალს, დესწრო ოთხმოცზედ მეტი ამხანაგი. ამ კრებამ: 1) აღირჩია გუნის შვიდის მასწავლებელი მ. მაკ—ძე, რჩეული წევრობის მაგიერად, გამეგობის წევრად, ხოლო მის ადგილზედ რჩეული წევრად ავრეკელი იქმნა ალ. მაკარაძე; 2) კანონად დადგა გამეგობას ამოშლის კეთრაში ერთის დღის ნაცვლად ორი დღე (ნაშუადღევს) იმავე სასეიდლითი კეთრაში 3 მანეთად; 3) დაადგინა კანონად სესხად ფული 12 მაგიერად 14%-ად და 4) მაინდო რჩეული წევრი—ᲛᲐᲙ. ᲒᲘᲢᲠᲔ ᲪᲮᲝᲠᲔᲕᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲠᲔᲣᲛᲐᲢᲘᲡᲛᲝᲬᲛᲔᲑᲘᲗ წარეოულს და გამეგობის წევრს ნ. წერეთელს—ეცხლონ მიდებულ იქმნეს ქუთაისის საუნიფორმო ნაწილის სასწავლებლის ეზოში წევრ-კუნ ᲙᲣᲜᲘᲡ გასესხებულ შემნახველი ამხანაგობა.

ნ. წ.

ᲬᲐᲠᲩᲘᲚᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

გეგზავნით 40 მან., რომელიც შეგრულდა ეკატერინედარში მცხოვრებ ქართველთან და სხვისგან. აქედგან 30 მან. წინამდებარინთ სკოლის სასარგებლოდ არის შეგრო�d და ერთი თუმანიც დ. ბაქრაძის ფონდის სასარგებლოდ. ეი სია შემოწირველთა: ივანე ხაფთაძე 1 მან., ტარ. რაშველიშვილი 3 მან., ილარიონ ლეკვეკა 3 მან., პლ. ბაულაძე 1 მან., ნიკო გაბისონი 2 მან., ნ. ცუცმერიძე 1 მან., ნ. ბადეროვი 1 მან., ლევან როზობოვი 1 მან., ალ. ლ. ხუციშვილი 5 მან., ივანე გაშლეფერი 1 მან., ივანე კასიანური 1 მან., ალ. ს. ხუციშვილი 2 მან., მიხ. ინაშვილი 1 მან., ტიტინანა კასიანინსა 1 მან., ტარ. ილ. კიზირია 2 მან., ლევან გიწერაშვილი 2 მან., ნ. ბ. ორდენიკიძე 1 მან., ზ. ს. თამარიძე 1 მან., ქრისტეფორე თოფალოვი 1 მან., არტემ პოლითინოვი 1 მან., ს. მან ცუცმერიძე 3 მან., ნ. ᲞᲔᲢᲠᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ 5 მან. და 40 კაპ.

ნ. ᲞᲔᲢᲠᲘᲐᲨᲕᲘᲚᲘ

უცხოეთი

ᲖᲘᲠᲛᲐᲜᲘᲐ. ეინდჰორსტი მეთაურია იმ დასისა რეიხსტაგში, რომელსაც შუა-გულის დასი ეწოდება. ეინდჰორსტს უთქვამს, რომ ჩვენმა დასმა ყოველიე ღონისძიება იხმარა, რომ დაერღვია კავშირი იმ დასებისა, რომელთაც საგანად ჰქონდათ მომხრეობა მთავრობის პოლიტიკისაო. ის კავშირი ახლა დაირღვა, რადგან არჩევანებზე ჩვენმა დასმა გაიმარჯვა. ჩვენი დასი ᲧᲕᲔᲚᲐᲤᲔᲠᲘᲗ არ გაუწევს წინააღმდეგობას მთავრობის პოლიტიკას. ჩვენს უმთავრესს აზრებს არ გადუხვევთ და ᲔᲕᲔᲪᲔᲑᲘᲗᲘ-კი, რომ ჩვენმა დასმა და მთავრობამ მშვიდობიანის ერთმანეთობითი აწარმოვოს სახელმწიფოს საქმენი. უფრო მეტს მომხრეობას გავუწევთ მთავრობას იმ ცელილებათა შემოღებაში, რომელიც იმპერატორმა ითავა. დიდი საქმე იქნება, რომ ᲧᲕᲔᲚᲐᲛ დასობანის თვალთა-ხედვის ისარს თავი დაანებოს და შეეწიოს ამ საქმეში მთავრობასა და ახოგადოებას. ახალი რეიხსტაგი ეცდება მშვიდობიანობა დაიცვას. გერმანიისათვის დიდად საპირო მშვიდობა. სამწუხაროა, რომ ამერიკამა და რუსეთმა არ მიიღო მონაწილეობა მუშათა კონფერენციაში. ᲧᲕᲔᲚᲐ სახელმწიფოთათვის დიდად საყურადღებო საქმეა, რაც ამ კონფერენციას მოჰყვება. მეცა და ჩემი მეგობრებიც აღტაცებულნი ვართ, რომ იმპერატორმა ით

ᲕᲘᲔᲜᲜᲐᲡ ᲑᲘᲠᲟᲐ, 23 ᲛᲐᲠᲢᲘ.

	ᲛᲘᲜᲘᲛᲐᲚᲘ ᲤᲐᲡᲘ.		ᲛᲐᲥᲡᲘᲛᲐᲚᲘ ᲤᲐᲡᲘ.		ᲡᲐᲨᲣᲐᲚᲝ ᲤᲐᲡᲘ.	
	ᲛᲐᲜ.	Კ.	ᲛᲐᲜ.	Კ.	ᲛᲐᲜ.	Კ.
ᲮᲣᲗᲐ-ᲛᲐᲜᲓᲐᲢᲘᲐᲜᲘ ᲝᲠᲘᲜᲯᲘ	—	„		„	7	34
ᲢᲐᲛᲑᲝᲕᲘᲡ ᲙᲣᲠᲫᲘᲜᲘᲡ . .	—	„		„	147	3/4
ᲛᲐᲜᲓᲐᲢᲘᲐᲜᲘ ᲒᲣᲠᲩᲚᲘᲡ ᲤᲣᲚᲘ	1	08	—	„	—	„
5% ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘᲡ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜᲘᲡ ᲡᲐᲮᲔᲚᲗᲐ ᲛᲝᲛᲒᲔᲑᲘᲡ ᲑᲘᲚᲔᲗᲘ	230	3/4	—	„	—	„
—ᲛᲝᲠᲩᲘᲡᲐ . . .	217		—	„	—	
—ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲘᲡᲐ . . .	215	1/4	—	„	217	3/4
ᲒᲐᲠᲐᲯᲐᲜᲝᲑᲘᲡ ᲤᲘᲠᲤᲘᲠᲔᲑᲚᲘᲡ ᲢᲤᲘᲚᲔᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡᲐ	—	„	—	„	—	„
ᲙᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡᲐ . . .	—	„	—	„	—	„
ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲡᲐᲣᲠᲗᲐᲠᲝᲝ ᲜᲝᲛᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ	—	„	—	„	—	„

ᲙᲐᲚᲔᲜᲓᲐᲠᲘ ᲝᲜᲝᲛᲐᲜᲘ

ᲥᲠ. ᲢᲤᲘᲡ ᲐᲥᲕᲡ ᲩᲣᲥ (1890) ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ. ᲛᲔᲛᲔᲣᲠᲘᲡ ᲨᲔᲥᲛᲘᲓᲐᲜ 7398.

ᲫᲕᲔᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲙᲢᲘᲝᲜᲘ ᲜᲣ-14

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲘᲡ ᲜᲣᲛᲔᲠᲘ=182 ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ. ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ 1408 Წ. ᲓᲐ ᲗᲕᲔᲑᲘᲗ 1940 Წ.

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲘᲜᲓᲘᲙᲢᲘᲝᲜᲘ ᲜᲣ 4.

ᲐᲛᲘᲡ ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲘᲡ ᲜᲣᲛᲔᲠᲘ 46 ᲬᲚᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲨᲔ. ᲓᲐᲘᲬᲧᲝ 1844 Წ. ᲓᲐ ᲗᲕᲔᲑᲘᲗ 2376 Წ. 1890 ᲬᲚᲘᲡ ᲗᲕᲔᲑᲘᲗ—17.

ᲛᲐᲠᲢᲘ 31 ᲓᲦᲔ ᲐᲠᲘᲡ

27 ᲓᲦᲔ ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲘ. ᲥᲠᲗ. ᲬᲛ. ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡ ᲗᲘᲗᲚᲐᲜᲘᲐᲜᲔᲚᲘᲡ. ᲙᲐᲗᲝᲚ. ᲬᲛ. ᲠᲣᲑᲔᲠᲘᲡᲘᲡ, ᲐᲚᲔᲥᲡᲐᲜᲓᲠᲔ ᲓᲐ ᲘᲝᲐᲜᲔᲡ. ᲡᲝᲛᲭ. 41 ᲓᲦᲔ ᲓᲘᲓ-ᲛᲐᲠᲬᲕᲘᲡᲐ. ᲨᲣᲐ ᲐᲛᲘᲡᲘᲡ 5—31, ᲩᲐᲓᲘᲡ 6—34. ᲭᲣᲛᲘᲐᲠᲘ ᲨᲣᲐᲓᲦᲔ 12—2. ᲛᲝᲕᲐᲠᲔ 19 ᲓᲦᲔᲡᲐ.

ᲛᲘᲖᲝᲜᲔᲚᲐ ᲪᲔᲪᲮᲚᲘᲡ ᲒᲘᲛᲜᲐᲖᲘᲡᲐ ᲨᲐᲮᲔᲡ ᲖᲔᲛᲝᲗ

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲓᲐᲛ ᲓᲐᲓᲘᲡ: ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲛᲑᲐᲗ ᲡᲐᲛᲨᲣᲐᲚᲓᲦᲔᲡᲘᲡᲐᲡ 4 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡᲖᲔ ᲛᲝᲛᲔᲓᲘ ᲒᲖᲘᲗ ᲓᲐ ᲜᲝᲔᲠᲝᲠᲗᲘᲡᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐ ᲙᲔᲠᲘᲡᲨᲘ ᲨᲔᲕᲘᲓᲔᲓᲐᲗ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗ 8 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡᲖᲔ ᲨᲝᲠᲐᲗᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ (ᲥᲣᲚᲦᲐᲡ ᲜᲐᲬᲘᲜ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲘᲡᲨᲘ ᲨᲔᲕᲘᲓᲔᲓᲐᲗ).

ᲙᲔᲠᲘᲡᲨᲘ ᲡᲐᲦᲐᲛᲝᲗᲘᲡ, ᲡᲐᲮᲚᲘᲡᲐᲠ-ᲒᲐᲠᲔᲗ, ᲡᲢᲐᲜᲘᲡᲚᲐᲕᲡᲙᲘᲗ ᲛᲘᲓᲐᲚᲘ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲨᲘ ᲛᲝᲓᲘᲡ ᲝᲓᲔᲡᲘᲓᲐᲜ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲨᲣᲐ-ᲓᲦᲔᲛᲘᲡᲐᲡ ᲨᲝᲠᲐᲗᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ.

ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲓᲘᲓᲘᲗ ᲝᲓᲘᲡᲚᲐᲓᲐᲜ ᲛᲝᲯᲒᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ (ᲙᲣᲠᲡᲘᲡ ᲓᲐ ᲜᲝᲔᲠᲝᲠᲗᲘᲡᲘᲐᲜᲘᲡᲨᲘ ᲨᲔᲡᲕᲚᲐᲗᲘ).

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲘᲓᲘᲗ ᲡᲢᲐᲜᲘᲡᲚᲐᲕᲡᲙᲘᲗ ᲛᲘᲓᲐᲚᲘ.

ᲤᲝᲠᲗᲘᲓᲐᲜ ᲑᲐᲗᲣᲛᲨᲘ ᲛᲝᲓᲘᲡ: ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ — ᲐᲛᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒ, ᲠᲝᲓᲘᲡ ᲡᲐᲛᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲛᲘᲓᲐᲚᲘᲡ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ. ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ—ᲓᲦᲔᲡ 9 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲬᲠᲐᲛᲓᲔ ᲛᲝᲯᲒᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ ᲛᲝᲡᲐᲠᲬᲠᲐᲛᲓᲔ ᲒᲐᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲣᲠᲐᲛᲘᲡ ᲒᲣᲛᲡ.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲝᲑᲘᲗ ᲓᲦᲔᲡ 9 ᲡᲐᲐᲗᲘᲡᲖᲔ ᲓᲐ ᲛᲐᲡᲬᲠᲐᲛᲓᲔ ᲨᲝᲠᲐᲗᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ ᲛᲝᲡᲐᲠᲬᲠᲐᲛᲓᲔ ᲒᲐᲒᲖᲐᲕᲜᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲣᲠᲐᲛᲘᲡ ᲒᲣᲛᲡ.

ᲤᲝᲗᲝᲛᲓᲐᲜ ᲛᲘᲓᲘᲡ ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘᲗᲘ ᲓᲐ ᲙᲔᲠᲘᲡᲨᲘ. ᲠᲐᲖᲐ ᲒᲣᲛᲐ ᲛᲝᲯᲒᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ ᲤᲝᲗᲝᲛᲓᲐᲜ, ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲡ ᲡᲐᲡᲐᲖᲦᲕᲠᲝ ᲒᲐᲓᲐᲡᲕᲚᲘᲡᲐᲡ ᲓᲐ ᲠᲣᲡᲗᲐᲕᲘᲡᲙᲔᲜ ᲬᲐᲛᲡᲕᲚᲔᲚᲘᲡ ᲒᲣᲛᲡ.

ᲑᲐᲗᲣᲛᲘᲓᲐᲜ ᲤᲝᲗᲝᲛᲓᲐᲜ ᲛᲘᲓᲘᲡ ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘᲗᲘ ᲓᲐ ᲙᲔᲠᲘᲡᲨᲘ. ᲠᲐᲖᲐ ᲒᲣᲛᲐ ᲛᲝᲯᲒᲚᲘᲡ ᲒᲖᲘᲗ ᲤᲝᲗᲝᲛᲓᲐᲜ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲝᲓᲘᲡᲚᲐᲓᲐᲜ ᲓᲐ ᲣᲠᲐᲛᲘᲡ-ᲙᲣᲠᲡᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲜ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲐᲡᲕᲚᲘᲡ ᲒᲣᲛᲡ.

ᲐᲛᲘᲡ ᲒᲐᲠᲓᲐ ᲧᲝᲕᲔᲚᲓᲦᲔ ᲤᲝᲗᲝᲛᲘᲡ ᲛᲝᲓᲐᲜᲘᲡ ᲝᲓᲘᲡᲚᲐᲓᲐᲜ ᲓᲐ ᲣᲠᲐᲛᲘᲡ-ᲙᲣᲠᲡᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲜ-ᲡᲐᲓᲒᲣᲠᲘᲓᲐᲜ ᲒᲐᲓᲐᲡᲕᲚᲘᲡ ᲒᲣᲛᲡ.

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲠᲐᲓᲒᲐᲜᲐᲪ ᲒᲐᲜᲒᲐᲖᲠᲐᲮᲣᲚᲘ ᲒᲐᲜᲪᲮᲠᲘᲚᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲘᲛᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ ᲓᲐᲒᲘᲗᲘᲡᲬᲘᲜᲝᲗ ᲓᲦᲔᲚᲘᲡ ᲙᲠᲔᲑᲣᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲘᲪᲛᲐ, ᲐᲛᲘᲢᲝᲛᲘ ᲔᲗᲘᲗᲝᲗᲘ ᲧᲔᲚᲘᲡᲐ, ᲔᲗᲘᲡᲪᲘ-ᲙᲘ ᲫᲘᲠᲤᲣᲚᲐᲓ ᲛᲘᲐᲩᲜᲘᲜᲐ ᲐᲛ ᲪᲜᲝᲑᲘᲗ ᲨᲔᲘᲠᲗᲕᲐᲡᲐᲓ ᲓᲐ ᲡᲐᲔᲠᲗᲝᲓ ᲒᲐᲛᲝᲛᲙᲕᲔᲣᲚᲘᲚᲐ, ᲗᲣ ᲔᲗᲘᲗᲝᲗᲘ ᲧᲔᲚᲘᲡᲐ ᲠᲐᲛ ᲚᲔᲥᲡᲘᲡ ᲨᲔᲘᲠᲗᲕᲐᲡᲐᲓ ᲓᲐ ᲡᲐᲔᲠᲗᲝᲓ ᲒᲐᲛᲝᲛᲙᲕᲔᲣᲚᲘᲚᲐ, ᲩᲕᲔᲜᲘ ᲒᲐᲛᲝᲒᲘᲒᲘᲗᲕᲘᲡᲐᲓ ᲓᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲚᲘᲐ.

ᲛᲘᲜᲓᲝᲑᲘᲗ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲡ ᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲞᲐᲢᲘᲡᲪᲘᲡᲐ ᲓᲐ ᲛᲐᲓᲚᲝᲑᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲔᲪᲘᲠᲔᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗᲐᲕᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲑᲘᲗ